

ULV TIL (BY-)FOLKET!

Som forsker har jeg opp gjennom åra intervjuet mange som er motstandere av å ha ulv her i landet. De fleste av disse bor på bygda, og det er en vanlig oppfatning at det er byfolk som er mest positive til ulven. Og det skyldes, mener mange, at byfolk ikke har erfaring med rovdyr, og derfor kan koste på seg et romantisk syn: Om bare ulven kunne etablere seg i Nordmarka, og helst begynne å spise pudler, så skulle pipa få en annen låt!

Nå har drømmen nesten gått i oppfyllelse: Ulven er på plass. Om ikke i det urbane frilufts-ikonet Nordmarka, så i hvert fall i Østmarka, og det gjør vel omtrent samme nytten. Riktig nok har ikke ulven tatt verken pudler eller andre hunder. Ikke er det så mange som har sett den heller. Populær har den derimot blitt.

I vinter arrangerte VG og NRK navnekonkurranse for det nye ulveparet, og det kom inn en mengde forslag. Det endte med at mamma og pappa ulv (!) ble hetende "Frøya" og "Fenris". Vi kan ikke huske å ha sett noen lignende konkurranse verken i Østlendingen eller i Smaalenenes Avis, så det kan virke som om byfolk faktisk er interessert i ulven på en annen måte.

Rovdyrforskere mente i vår at tisper var drektig, og sannsynligvis ble det født valper i mai. I mellomtida har det gått rykter om at minst en av ulvene er tatt av dage, slik at valpene ville ha små sjanser til å klare seg. Når jeg skriver dette, i august, vet vi fortsatt ikke hva som har skjedd. Men nylig dukket det opp et bilde tatt i juni som viser en av de voksne ulvene. Og det er ikke uvanlig at valpekull først kan dokumenteres på sporsnø. Så kanskje det ikke har skjedd noe i det hele tatt.

Men om noen har drept en av ulvene, er det selvfølgelig en alvorlig sak. Det er et lovbrudd, og for de som mener at ulven hører til i norsk natur ville det være en tragedie. Det er en kjensgjerning at mange skandinaviske ulver blir ulovlig avlivet.

Det er ganske riktig flere i byen enn på bygda som vil ha ulv i Norge, men også i distrikts-Norge oppgir et flertall at de synes dagens ulvebestand enten er passe stor eller bør øke (NINA-rapport 650). Når det er ulvemotstanderne som er mest synlige i mediene, skyldes det at mange av dem har et voldsomt engasjement i saken: For dem er ulven, moderne rovdyrforvaltning og naturvern en trussel mot en livsstil og en kultur som er hardt presset fra mange kanter. Noen ulvemotstandere representerer dessuten næringsinteresser og får av den grunn mye oppmerksomhet. Blant bygdefolk som ønsker ulven velkommen, er det ikke mange som har like sterke følelser, og deres motivasjon for å ta kampen kan være svakere.

Siden vi fikk Oslo-ulven rett i fanget, så å si, ville vi finne ut litt mer om hvordan folk rundt Østmarka tenker nå når ulven er i nærheten. I vår gjorde vi en undersøkelse blant 1400 personer i bydelene inntil Østmarka og i kommunene Enebakk og Rælingen. Ulven får en ganske varm velkomst på Oslo-sida. Meningene er mer delte langs Øyeren. Vi ser altså en urban-rural forskjell i denne undersøkelsen også, men noen massiv ulvemotstand finner vi ikke. I Oslo-bydelene er det 60% som sier at de «liker» eller «liker godt» at det er ulv i Østmarka. 17% er nøytrale, mens resten misliker det mer eller mindre sterkt. I Rælingen og Enebakk er 40% positive og 14% nøytrale, resten negative. Et lignende mønster ser vi når spørsmålet er om ulven beriker naturen. 63% er enige i det i Oslo, 53 % i de andre kommunene.

Nå er ikke folks svar basert på særlig mye erfaring med ulv, men en kan ikke nekte for at ulven har kommet nærmere. Heller ikke i de «gamle» ulveområdene er det veldig mange som har konkret erfaring med dyret. Vi vil uansett gjenta undersøkelsen hvis ulvene blir mer synlige til vinteren. Om

de har fått valper som lever opp, vil de framstå som en ulveflokk og bli mye mer nærgående, slik ungvulver er. Vi er interesserte i å finne ut om meningene forandrer seg da. Hvis folk blir mer skeptiske, så har ulvemotstanderne på bygda et poeng. Men det gjenstår å se, og husk at mange på bygda også liker ulven.

For Oslo-folk og for et flertall på den andre siden av Østmarka, utgjør ikke dagens vernepolitikk og rovdyrforvaltning noe problem. Naturvern går ikke på bekostning av deres livsstil; det er ofte de som driver det fram. For dem er heller ikke urbanisering og kulturforandring spesielt truende.

Hvis det er noe sted i Norge ulven burde få være i fred, så er det i Østmarka. Her er jakt med løs hund en sjeldenhet, og det finnes minimalt med sau på beite. Kanskje er det et "romantisk natursyn" som dominerer, siden nesten ingen bruker utmarka i næringsammenheng. Men hva så? De som argumenterer for at ulvene bør fjernes, og særlig de som leker med tanken på å ta saken i egne hender, tar på seg et stort ansvar for å fyre opp motsetningsforholdet mellom by og bygd. Enten har de ikke tenkt seg om, eller så er det nettopp det de vil. Særlig konstruktivt er det uansett ikke. Det er ikke smart å bølge med den ulven som Oslo-folk endelig har fått. Hvis det er så fælt å ha ulv i nærheten, så vil de vel snart innse det sjøl. Eller?